

Valtion taideteostoimikunta

Palkintolautakunta

Yleinen taidekilpailu kansallismuseon uudisosaan, Helsinkiin, 8.12.2022-3.4.2023

Aika: To 20.4.2023 klo 13:00-18:03

Paikka: Kiasma, Seminaaritala, Mannerheiminaukio 2, Helsinki

Läsnä: Palkintolautakunta
Riitta Ojanperä, palkintolautakunnan puheenjohtaja
Jari Auer
Pirjetta Brander
Marja Helander
Heli Hiltunen
Ari Pelkonen
Kirsti Saarikorpi
Mika Savela

Eija Aarnio, palkintolautakunnan sihteeri
Heli Ahmio, kilpailun yhteyshenkilö

Asiantuntijoina klo 15:00-17:00

Ylijohtaja Elina Anttila, yli-intendentti Sanna Teittinen, markkinointi- ja viestintäjohtaja Päivi Kukkamäki (Kansallismuseo); käyttöpäällikkö, arkkitehti Tomi Nikander (Museovirasto); rakennuttajapäällikkö Jukka Lallo (Senaatti-kiinteistöt); arkkitehti Samuli Miettinen (JKMM Arkkitehdit)

1. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2. Kilpailusääntöjen ja kilpailuohjelman tarkastaminen

Todettiin, että kilpailu oli yleinen, kaksivaiheinen taidekilpailu, jonka valtion taideteostoimikunta järjesti yhteistyössä Suomen kansallismuseon, Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Palkintolautakuntana toimi valtion taideteostoimikunta. Kilpailuasiakirjat olivat ladattavissa 8.12.2022 alkaen valtion taideteostoimikunnan verkkosivuilta ja kilpailu päättyi 3.4.2023. Kilpailukielet olivat suomi, ruotsi ja englanti.

3. Ehdotusten kirjaaminen

Kirjattiin määräaikaan saapuneiksi 187 kilpailuehdotusta seuraavilta nimimerkeiltä (ks. liite 1).

4. Kilpailuehtojen täyttäminen ja mahdollinen hylkääminen

Todettiin, että 187:sta kilpailuehdotuksesta hylättiin 15. Hylkäämisen syinä olivat kilpailijan nimen näkyminen ehdotuksessa, vaillinaisen teosehdotus, ehdotuksen tiedostot eivät avautuneet tiedostomuodon takia tai jo olemassa olevan teoksen ehdottaminen.
(ks. liite 1)

5. Yleisarvostelu

Kilpailun tavoitteena oli löytää ideoita Kansallismuseon uudisosan yhteyteen toteutettavasta teoksesta tai teossarjasta. Kansallismuseo sijaitsee Mannerheimintie 34, 00100 Helsingissä. Teoksen tuli olla paikkasidonnainen ja pysyväisluonteinen. Teos voi olla moniosainen ja eri menetelmin toteutettu. Tavoitteena oli, että teos osaltaan luo uudisosalle identiteettiä ja tukee rakennuskokonaisuuden yhtenäisyyttä. Teosehdotuksissa tuli ottaa huomioon kilpailukohteen erityislaatuisuus.

Taiteen tuli tukea tai olla lisäarvoa tuottavassa myönteisessä vuoropuhelussa Suomen kansallismuseon yhteiskunnallisen tehtävän sekä museon arvojen tai jonkun niistä kanssa: ihmisyyys, inspiraatio ja liike.

Palkintolautakunta totesi, että kilpailu oli pääosin hyvätasoinen. Kilpailuehdotuksissa oli parhaimmillaan otettu huomioon kilpailukohteen erityislaatuisuus sekä uudisrakennuksen vaikuttava arkkitehtuuri. Teosehdotukset olivat osin kuitenkin turvallisuushakuisia, eikä arkkitehtuurin luomaa kehystä uskallettu rikkoa. Temaattista referenssiä haettiin Kalevalan aihepiiristä, museon esineistöstä tai

kansanperinteestä, mutta mukana oli myös kiinnostavia poikkeuksia. Monissa ehdotuksissa oli mietitty teoksen ekologista elinkaarta, ja kestävyyttä pitkällä aikajänteellä. Useat ehdotukset edustivat perinteistä, ammattimaista kuvanveistotaidetta. Todettiin, että maalauستا, konseptuaalista tai kokeellista taidetta olisi voinut olla enemmän.

Kilpailijoilla oli oikeus pyytää kilpailuja koskevia selvityksiä ja lisätietoja. Tarkentavia kysymyksiä tuli muun muassa sisätilan kosteus- ja lämpötiloista, painorajoituksista, mittatiedoista, sijaintipaikoista ja teoksen teknisistä rajoituksista.

6. Yläluokan arvioinnit

Ensimmäinen vaihe oli yleinen ideakilpailu. Siihen lähetetyistä ehdotuksista palkintolautakunta valitsi 42 ehdotusta yläluokkaan.

001 Kansallismaisema

Aito seinämaalaus on vaikuttava ja nykyään harvinainen ikkuna julkisessa tilassa. Maalauksen monumentaalinen koko tekee erityisen säväyksen. Värikäs maisema tuo ympäröivään tilaan lisäarvoa ja korostaa tilan yksityiskohtia.

007 Jatulintarha

Labyrintti on mieltä stimuloiva ja visuaalisesti kiinnostava aihe. Labyrintin ratkaisua eli suunnitelmassa mainittua valoilmiota voisi vielä kehittää. Kiinnostavaa on myös interaktiivisen käytön mahdollisuus. Valoprojisointi voi tuottaa sanallisia viestejä.

011 ÄM2023

Ehdotus on perinteinen, mutta aiheeltaan puhutteleva. Maailman, maapallon pyöreä muoto ja mittasuhteet sopivat sekä ulko- että sisätilaan.

016 Jörmungandr

Kiinnostava, isokokoinen ympäristöteos. Sopii hyvin museon arkkitehtuuriin.

018 Lojan puutarhassa

Ryjyysuunnitelmassa on tarkoin tutkittu, hienovarainen aihe- ja värimaailma. Materiaalivalinta on erityisen kiinnostava ja eloisa. Ehdotuksessa on runsaasti katsottavaa ja tutkittavaa. Se toimii hienosti eri valaistusoloissa. Tässä mittaluokassa tuftattu ryijy on itsessään kuin mikrokosmos. Ehdotuksessa oli myös taitava taustoitus ja linkitys Kansallismuseon vanhaan osan arkkitehtuuriin Hvitträskin puutarhaan ja Loja Saariseen. Teosehdotuksen kuvamaailma poikkeaa edukseen perinteisestä ryijykuvastosta.

019 Juuret

Teoksen sisältö kiinnostaa ja mustavalkoisuus toimii hyvin. Muoto on kuitenkin ehkä liian iso ja hallitseva.

020 Ursa Major

Ehdotuksessa on toimiva muoto ja mittasuhteet ulkoteokseksi. Teos toistaa Kansallismuseon perinteistä karhuaihetta, mikä tuntuu toimivalta ajatukselta ajatellen kävijöiden ikähaarukkaa.

024 Omaksi kuvaksi

Esittävä kasvoaihe on universaalisti kiinnostava ja jopa vanhanaikainen, mutta etenkin nykyrakennukseen sijoitettuna erottuva ja hieman yllättävä. Kolmiulotteisuus ja näkökulmien vaihtelu ilmaisevat kuitenkin teoksen modernia luonnetta. Aihe kykenee luomaan voimakasta paikkaan sidottua tunnelmaa ja toimii myös muistettavana ja orientoivana elementtinä aulassa.

027 Kehä

Teosehdotus on kekseliäs ja oivaltava. Kiinnostava teos museokontekstiin.

029 Sotkanpesä

Toiminnallinen, osallistava, hauska ulkoteos. Sopii pihaan muotonsa, värityksensä ja toiminnallisuuden puolesta kaikkina vuoden- ja vuorokaudenaikoina. Lasersäde tuo teokseen arvoituksellisen lisän vuoden pimeänä aikana.

032 Synergioita

Korumainen, suurehko ja monimuotoinen ulkotilan teos, joka kykenee vuoropuheluun laajennuksen voimakkaan ulkomuodon ja arkkitehtuurin kanssa. Teoksen materiaalin sävy ja kasvin lehteen viittaava yksityiskohta toistuvat rakennuksen materiaali- ja muotovalinnoissa. Viittaukset perinteiseen ornamentiikkaan toimivat myös suuremmassa mittakaavassa ja yhdistävät ajatuksellisesti globaalin paikalliseen.

033 Välähdyks

Välähdyksiä totuudesta. Herättää kysymyksiä, mikä on totta ja mikä harhaa, voiko omiin aisteihinsa luottaa. Illuusiot ja harhat tiloissa, kutkuttava ajatus "viiveellä toimiva peilikuva". Kiinnostavaa miten tultaisiin toteuttamaan.

034 Interwoven Histories

Mielenkiintoisella tavalla uusi tulkinta ryijystä. Rikkoo rajoja ryijyn tekemisen perinteessä. Ryijy kierrätysmateriaaleista, revityistä vaatesuikaleista, vaatteiden merkitys teoksessa. Jokainen teoksessa käytetty vaatekappale tuo teokseen vaateen käyttäjän tarinan.

035 Solaris

Koristeellisuudessaan tyylikäs ja täyttää valittua seinätilaa hyvin. Lämmin väri on hyvä ja sopii tilan muuhun kokonaisuuteen.

047 Jump Jump

Leikillinen, kekseliäs ja hauska lattiapintaa hyödyntävä teos. Erityisesti ehdotuksessa viehättää sattumanvaraisuus taiteen kohtaamisessa.

050 Kannattelija

Teoksen sijoittelu tilaan on aika vaikuttava. Kannattelija on kokonaisvaltainen iso teos, joka on tarpeeksi erilainen ja poikkeava tilan arkkitehtuurista. Luo tilaan hienon positiivisen jännitteen itse tilan ja teoksen välille.

053 Pesä

Kaksiosainen veistos yhdistää uudisosan sisä- ja ulkotilat. Perinteiset, esteettiset materiaalit kommunikoivat eleettömästi arkkitehtuurin muotokielen ja materiaalien kanssa. Teosidean taustalla oleva mytologia ilmenee teoksessa hienovaraisesti ja tyylikkäästi. Teos on kauniisti ja pelkistetysti muotoiltu, materiaali tulee molemmissa veistoksissa erinomaisesti esiin ja patinoituu ajan kuluessa kauniisti.

063 Ajan pirta

Suomalainen, feminiininen ja kansanomainen aihe, joka on esitetty harmonisesti ja abstrahoivasti. Mittakaavallisesti ja muodollisesti rohkea, kykenee ottamaan haltuun museon aulatilaa.

071 Metsien kansa

Teoksen muodot tuovat mieleen perinteiset kankaankuvioinnit tai kuusimetsän. Tämä tapahtuu hienovireisesti, omaperäisesti ja kiinnostavalla tavalla. Teoksen mittakaava sopii suunniteltuun tilaan. Materiaalivalintana ja materiaalin käsittelyn kautta keramiikka tuo tilaan vastapainoa, joka toimii hyvin tilan pelkistettyjen linjojen kanssa. Se sopii hyvin tilaan, eikä ole liian päällekkävyä, mutta viittaa arkaaiseen menneisyyteen samalla. Mystinen tunnelma.

072 Jäänne

Vähäeleinen, kuitenkin volyymiltaan suuri ja juhlava keramiikkateos. Jykevä, massiivinen teos korkeapoltoisesta, hauraaksi mielletystä posliinista herättää mielikuvia moneen eri suuntaan. Teos on varmasti mielenkiintoinen katseltava sekä läheltä että kaukaa ja eri korkeuksilta. Teoksen muoto ja pintarakenne kommunikoivat hienosti arkkitehtuurin kanssa, ollen vapaamuotoisia kappaleita.

075 Muisti

Teos levittäytyy laajasti koko uudisrakennuksen alueelle ja ottaa haltuun sekä lattia että seinätilaa. Vähäeleinen, mutta monia toteutustapoja yhdistelevä teos sopii kauniisti rakennuksen ilmeeseen.

077 Khronos

Teoksen taustalla oleva algoritmi tuottaa jatkuvasti uusia variaatioita, satunnaisuus on oleellinen osa teosta. Emoteoksen kanssa synkronissa olevat projisoinnit, joko museoalueella ulkona tai täysin muualla, on kiehtova ajatus. Kaikilta osin kunnianhimoinen teos.

079 Kultasäde

Vahvasti yhteen materiaaliin ja sen ominaisuuksiin pohjautuva teos sopii ympäröivään arkkitehtuuriin ja sen kosmisiin ja luonnontieteellisiin viittauksiin. Teos toistaa rakennuksesta löytyviä materiaalisävyjä. Liikkuva, lämminsävyinen valokeila tuo ajoittain tilaan kiinnostavan yksityiskohdan. Teos on vähäeleinen. Peilin materiaalivalinnat ovat pelkistetyin juhlavat.

082 Auringon synty

Kyseessä on perinteinen, mutta rakennukseen sopiva teos. Ajatuksellisesti teos on kaunis: kultainen, lämmittävä aurinko, joka nousee maasta esiin. Teos on yksinkertainen, pelkistetty ja rauhallinen.

083 Maan syleily

Kaunis ja samalla rujo. Rohkea teos, joka ei selittele liikoja. Jättää avoimeksi tulkinnan. Onko maasta löytynyt uudisosaa rakennettaessa muinaisen patsaan pää?

088 Nuorallatanssija, maailma ja yhteenkuulumisen kaipuu

Suuri muoto ja sen keveys sopivat mittakaavaltaan ja volyymiltaan uudisrakennuksen kanssa hyvin yhteen. Teoksessa on jotakin uljasta, maagista, tämänhetkisestä arjesta kohottavaa ja samalla hyvin helposti lähestyttävää.

095 Aiolos

Ottaa omaperäisesti, kevyentuntuisesti ja kekseliäästi haltuun osan pihasta. Sijoituksessa otettava huomioon teoksen suhde rakennukseen.

097 Palttina ja Toimikas

Pieni laajenee suureksi. Herkkien kangaskudelmien rakenne nostetaan esiin kiinnostavalla tavalla muuttamalla ajatus monumentaaliseen kokoon. Helposti tunnistettavat muodot ovat lähestyttäviä teoksen kovasta ja kylmästä materiaalista huolimatta.

099 Aika

Teosehdotus on tyylipuhdas, hallittu mobile, joka sopii kauniisti tilaan.

119 Pinnan alla

Teoksessa on jotain haikeaa ja herkkää, vaikka teoksen materiaalit ovat voimakkaita ja perinteisiä. Osallistava teos jo toteutusvaiheessa. Ehdotus viittaa kollektiiviseen muistiin. Sadunomainen, myyttinen, suomalaista tarustoa ja sielunmaisemaa hienolla tavalla kuvittava. Ääniteoksen luomisessa tarkoitus on osallistaa ihmisiä keräämään vedenalaisia ääniä.

120 Hiutale

Monipuolinen aihe, lumihuutale on hyvin tunnistettava kaikille. Ehdotus antaa loputtomat variaatiomahdollisuudet muodossa ja pintakäsittelyssä sekä ripustusvaihtoehdoissa.

125 Lähdevettä

Suunnitelman mosaiikki on vaihteleva, orgaaninen, elegantti materiaali. Herkkä lopputulos, joka sointuu hyvin tilan arkkitehtuurin kanssa yhteen. Teos tuo esille veden ja lähteiden merkityksen ihmisille. Hakeutuminen veden äärelle yhdistää ihmisiä. Teoksessa toteutuu tekijän tavoite positiivisesta ja toivoa herättävästä taideteoksesta. Käsintehty keramiikkamosaiikit suurena pintana on todella vaikuttava. Keramiikkaosasten lasitteiden sävyissä on ajateltu teoksen suhdetta uuden rakennuksen arkkitehtuuriin ja materiaalivalintoihin.

127 M niin kuin Matriarkka

Teoksessa viehättää teksti ja leikkisyys. Kokonaisvaltainen teos yhdistää sisä- ja ulkotilaa.

132 Kivenkuoret

Teoksessa on menty kiinnostavalla tavalla kiviröykkiöestetiikasta seuraavalle taiteelliselle tasolle rajaamalla luonnonmuotoja tiukasti x-, y- ja z-akseleihin perustuvilla "leikkureilla".

148 Kello

Pienipiirteinen ja hienovarainen esinekulttuuria korostava teos, joka yhdistää muotoilullisia, toiminnallisia ja taiteellisia piirteitä. Onnistuessaan teoksesta voi tulla aulatilaa ja rakennukseen kuuluva klassikko.

150 Välähdykset

Vähäeleinen ja välillä täysin huomaamaton teos toimii kauniisti osana uudisrakennusta. Ehdotus on tyylikäs ja täydellisesti linjassa ympäröivän arkkitehtuurin ja pintamateriaalien kanssa. Välähdykset ovat elähdyttävä ja ilahduttava osa ja vaikuttava idea tässä mittakaavassa, luultavasti sangen yksinkertainen toteuttaa teknisesti. Muuttuva valoteos mahdollistaa monenlaiset kuvastot ja tunnelmat tilassa. Idea on kiinnostava.

152 Kansallinen tuoksu

Virkistävää ajatus tuoksujen käyttämisestä ja kehittämistä taideteosta varten. Tuoksujen kehittäminen taiteellisenä prosessina kuulostaa todella uudelta. Miltä tuoksu kansallisesti tärkeät asiat? Oleellista tässä lähestymistavassa on eri alojen ammattilaisten yhteistyö mm. taiteilija ja parfymööri.

166 Lost and Found

Vie museokävijät kampakeraamiselle ajalla, viitaten ehkä leikkisästi antiikin ajan raunioihin. Objektien määrää, kokoa ja sijoittelua mietittävä mahdollisessa jatkokehittelyssä, etteivät rupea kilpailemaan Atlas-rakennuksen herkkyyden ja aineettomuuden kanssa.

173 Puhti

Leikkisä teos pureutuu suomalaisuuden ytimeen, vieden kuitenkin ajatukset menneisyyteen, arkeologiaan ja muinaisjäänöksiin. Teoksen muotokieli korreloi hienosti Atlaksen arkkitehtuurin kanssa.

175 Sammon palautus

Aiheistoltaan perinteinen, mutta laajuudeltaan erityinen ja moneen mahdollisuuteen skaalautuva teos, joka jatkaisi myös vanhan museon pidettyjen eläinhahmojen teemaa.

178 Samassa veneessä

Kivet kaiveruksineen ja kasvi-istutus pihalla, sekä sisätilan lasiteokset seinällä äänimaailmineen muodostavat kauniin kokonaisuuden, joka istuu oivasti uuden rakennuksen arkkitehtuuriin kultauksineen. Ajatus vedestä ja vesiteistä tärkeä osa Suomen historiaa, edelleenkin.

185 Muistolehto

Ajallisesti pitkäkestoinen projekti, joka toimii kerrottuna tarinana hienosti. Teos toistaa kiinnostavalla tavalla ajatusta aikakapselista. Miltä tämä hetki näyttää tulevaisuudessa kerättyjen ja haudattujen esineiden valossa?

7. II vaiheeseen pääsevistä ehdotuksista päättäminen

Yläluokasta palkintolautakunta valitsi 4 ehdotusta kilpailun toiseen vaiheeseen. Ehdotuksia ei aseteta paremmuusjärjestykseen.

Ehdotukset:

018 Lojan puutarhassa

119 Pinnan alla

125 Lähdevettä

150 Välähdykset

Jokainen kilpailun toiseen vaiheeseen valittu luonnosidea palkitaan 5 000 eurolla ideakilpailun tultua ratkaistuksi. Palkinnot ovat verovapaita.

8. II vaiheeseen osallistuvien taiteilijoiden kirjaaminen

Taiteilijoiden nimet kirjataan aakkosjärjestyksessä.

Nimet:

Atso Airola & Leon Hidalgo

Otto Karvonen

Hanna-Kaisa Korolainen
Tuula Lehtinen

9. Kilpailun I vaiheen tulosten julkistaminen

Palkintolautakunta julkistaa II vaiheeseen päässeiden ehdotusten ja taiteilijoiden nimet keskiviikkona 3.5.2023 valtion taideteostoimikunnan verkkosivuilla. Arvostelupöytäkirja on nähtävillä 3.5.-3.11.2023 välisenä aikana kilpailun internetsivulla www.valtiontaideteostoimikunta.fi/Kansallismuseo-taidekilpailu. Palkitsemattomien ehdotusten aineisto tekijätietoineen tuhoetaan kuuden kuukauden päästä kilpailun ratkaisusta.

10. Jatkotoimenpiteistä sopiminen

Kilpailun II vaihe alkaa 10.5.2023 ja päättyy tiistaina 12.9.2023. Kilpailun toiseen vaiheeseen osallistuvat vain ideakilpailussa palkittujen ehdotusten tekijät, jotka jatkokehittävät ideakilpailussa palkittuja ehdotuksiaan. Toiseen vaiheeseen valitut voivat jättää kilpailuun useampia ehdotuksia, mutta niiden kaikkien tulee olla kilpailun ensimmäisessä vaiheessa palkitun idealuonnoksen pohjalta tehtyjä. Jatkokehittellyt ehdotukset tulee valmistella sellaisiksi, että ne voidaan esittää myös näyttelyssä.

Toiseen vaiheeseen valituille osallistujille järjestetään erillinen seminaari keskiviikkona 10.5.2023 Kansallismuseossa, Mannerheimintie 35, Helsinki.

Toisen vaiheen ehdotuksista järjestetään näyttely Suomen kansallismuseossa, 26.9.-15.10.2023. Suomen kansallismuseon näyttelyn yhteydessä järjestetään yleisöäänestys, joka ei sido päätöksentekoa. Yleisön suosikki julkaistaan kilpailun virallisen voittajan julkistuksen yhteydessä. Toiseen vaiheen ehdotukset ovat nähtävillä näyttelyn ajan anonyymeinä myös kilpailun internetsivuilla www.valtiontaideteostoimikunta.fi/Kansallismuseo-taidekilpailu.

Kilpailun lopullinen tulos julkaistaan 16.10.2023 valtion taideteostoimikunnan verkkosivuilla. Toisen vaiheen kilpailutyöt sekä arvostelupöytäkirja ovat katsottavissa 16.10.2023-15.4.2024 kilpailun internetsivuilla www.valtiontaideteostoimikunta.fi/Kansallismuseo-taidekilpailu.

Kilpailusta valitaan palkituista taiteellisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti 1-3 sopivinta ehdotusta jatkokehittelyyn. Jatkokehittämisestä ja toteutuksesta tehdään erillinen sopimus kilpailun ratkaisemisen jälkeen.

Teos pyritään toteuttamaan vuosien 2024-2027 aikana siten, että se pystytään yhdistämään rakennushankkeen etenemiseen.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen to 20.4.2023 klo 18:03.

Vakuudeksi

Riitta Ojanperä, palkintolautakunnan puheenjohtaja
Jari Auer
Pirjetta Brander
Marja Helander
Heli Hiltunen
Ari Pelkonen
Kirsti Saarikorpi
Mika Savela

Eija Aarnio, palkintolautakunnan sihteeri